
APPROACHES TO SPEECH AND LANGUAGE CONSULTATION - SCOPE AND THEORETICAL BASIS OF COUNSELLING GOALS

Tsvetomira Braynova

South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad, Bulgaria, tsvetomira.braynova@swu.bg

Miglena Simonska

South-West University “Neofit Rilski”, Blagoevgrad, Bulgaria, miglena_simonska@swu.bg

Abstract: Counseling of children and persons with communication disorders and their families falls within the scope of work of speech and language therapists. It is a fundamental process that initiates long-term assessment and therapeutic work, laying the foundations of a professional relationship with the clients and their families. There are many theories, and some of them are particularly applicable in the consulting work of speech therapists, some of which require work in a multidisciplinary team. The personal qualities and skills, applied techniques for consulting work and the experience of the speech and language therapist who conducts the consultation are really important factors. A speech and language therapist must possess excellent counseling skills such as active listening, patience, tolerance, empathy, compassion and attentiveness to understand their clients' feelings and be able to appreciate their manifestations. Counseling includes techniques by which the speech and language therapist deals with the accompanying emotional and psychological aspects associated with communication disorders.

Keywords: communication disorders, counselling, speech and language therapist

ПОДХОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ЛОГОПЕДИЧНА КОНСУЛТАЦИЯ – ОБХВАТ И ТЕОРИТИЧНА ОСНОВА НА ЦЕЛИТЕ НА КОНСУЛТИРАНЕ

Цветомира Брайнова

Югозападен Университет „Неофит Рилски“, България, tsvetomira.braynova@swu.bg

Миглена Симонска

Югозападен Университет „Неофит Рилски“, България, miglena_simonska@swu.bg

Абстракт: Консултирането на деца и лица с комуникативни нарушения и техните семейства попада в обхвата на работа на логопедите. Той е фундаментален процес, даващ начало на дългосрочна диагностична и терапевтична работа, полагащ основите на професионална връзка с клиента и неговото семейство. Съществуват множество теории, като част от тях са особено приложими в консултативната работа на логопедите, за някои от които се изисква работа в мултидисциплинарен екип. От значение са личностните качества и умения, прилаганите техники за консултиране и опитността на логопеда, който провежда консултативната работа. Логопедът трябва да притежава отлични умения за консултиране, като например активно слушане, търпение, толерантност, съпричастност, състрадание и внимателност, за да разбере чувства на своите клиенти и да умеят да оценяват техните прояви. Консултирането включва техники, чрез които логопедът се справя със съпътстващите емоционални и психологически аспекти, свързани с комуникативните нарушения.

Ключови думи: комуникативни нарушения, консултативна, логопед

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Терминът „консултиране“ е широко понятие, отнасящо се до съвет, мнение и препоръка, които са дадени във връзка с вземане на решение или бъдещо намерение (Holland & Nelson, 2018). Логопедичното консултиране е терапевтична връзка, при която клиентът и логопедът работят заедно, за да намерят решения на проблемите, идентифицирани от клиента. Факт, дори и слабо осъзнат е, че консултирането включва даване на възможност на клиента да поеме отговорност за извършване на промени (F'arkinson & Rae, 1996). Консултирането е термин, който се използва широко и се отнася до предоставяне на помощ на лица (т.е. клиенти, пациенти) и техните семейства/настойници, които се справят с трудни емоции и житейски ситуации, с цел да се конкретизират целите и да се подобри качеството на техният живот (Flasher & Fogle, 2012).

2. ЦЕЛ И МЕТОД НА ПРОУЧВАНЕТО

Да се проучат основните теории и обхвати, свързани с процеса на консултиране, чрез проучване на научно базирани литература в достъпни бази данни.

3. РЕЗУЛТАТИ

Качественото консултиране включва не само добри комуникативни умения, тъй като то не е просто прилагане на дадена формула, а зависи и от личността на този, който прилага техниките за консултиране - някои хора са по-добри комуниканти от други, но логопедите могат да усъвършенстват своите комуникативни умения чрез практиката си.

Консултантският опит се основава на взаимоотношения, които включват грижа и свързване, но същевременно се запазва обективността по време на процеса на изслушване и даване на насоки (Patterson, 1985).

Грижата, ориентирана към личността е част от работата на логопедите и може да подобри резултатите от терапията, удовлетвореността на клиента, както и качество на предоставяната услуга (DiLollo & Favreau, 2010). В обхвата на логопедията тази насоченост към клиента не е добре проучена, но в изследване на Bellon-Harn, Azios, Dockens & Manchaiah (2017) се доказва взаимодействието при консултирането между логопед и клиент, което се основава на споделяне и грижа. Riley (2002) разглежда консултирането като процес, при който от основно значение са качествата на логопеда, като основните, които описва са загриженост, самосъзнание, наблюдателност и активно слушане.

Thomas, Ravi & Gunjawate (2023) установяват различни основни аспекти на консултирането, които включват изслушване, превенция или намаляване на тежестта на нарушението, предаване на информация, справяне с емоциите на клиентите и семейството, осигуряване на подкрепа, съпричастност, мотивация, независимост и различни възможности за интервенция. Консултирането предлага решения на проблемите на клиентите, дава предложения за терапия и създава положителна промяна в живота им. Ivey, Packard & Ivey (2019) подчертават, че логопедът трябва да притежава отлични умения за консултиране, като например активно слушане, търпение, толерантност, съпричастност, състрадание и внимание към детайла, за да разбере чувства на своите клиенти и да съумее да оценява техните прояви. American Speech Language Hearing Association (ASHA) твърди, че логопедът, който консултира, е отговорен да разбира и взаимодейства с емоционалното поведение, чувствата и предизвикателствата, които срещат хората с комуникативни нарушения, дисфагия или хранителни нарушения.

Изясняването на проблемите, които седят пред клиентите е основна задача на провеждането на консултации с лица, както и техните семейства, които осъзнават, че съществува проблем, който изисква намесата на специалист, за да бъде предприета стратегия за справяне. По време на консултирането се използват основни стратегии за консултиране на хора с комуникативни нарушения (и техните семейства).

Задачите на консултирането са свързани с формулиране на проблема, така че да той разбираем за клиента, да рамкира начина на провеждане на терапия и предоставянето на информация, нужна за клиента. Изясняването на бъдещи негативни последиците и усложнения също е част от консултирането.

Консултирането дава възможност на логопедите да мотивират, докато оставя отговорността в ръцете на клиента си. Комуникацията с някои клиенти е по-трудна, но логопедът е нужно да поддържа положително отношение и да се отнася с респект.

Уменията за консултиране позволяват на логопедите не просто да предоставят информация по подкрепящ начин и да демонстрират емпатия, консултирането е необходимо, за да се работи за цялостната развитие на клиента.

Логопедът се фокусира не само върху комуникативния проблем, а върху цялата личност на клиента си. Консултациите помагат на клиентите да постигнат по-добър резултат от терапията, независимо от областта на нарушението или специфичните им нужди. Консултирането помага на клиентите да идентифицират своите трудностите и да поемат отговорност за терапията.

Основна цел на консултирането е клиентът да бъде помогнат да направи промени в живота си, като това се случва чрез умения за идентифициране и решаване на проблеми. В процеса на консултиране е нужно клиентът да:

- разбере настоящата ситуация
- обмисли различни решения
- идентифицира пречките пред него
- вземе информирано решение
- се ангажира активно с промените, които е предприел

Целта на консултирането е да улесни клиентите, като им даде възможност да проучат и да намерят собствените си отговори, да изпитат известно чувство на контрол и да придобият нова перспектива и увереност в грижата за себе си (Thomas, Ravi, Gunjawate, 2023).

Консултациите трябва да се основават на по-широк план за действие, те не са терапия "наготово". Терапията, ориентирана към клиента, включва следване на посоката на клиента, основаваща се на предвидения от логопеда план. Консултирането е значимо само, ако води до подобрения в живота на клиента. Успехът не е просто поредица от добри сесии, а организиран, последователен план за придвижване на клиента към решения и действия.

Подходите, които се прилагат за въздействие при консултиране са когнитивно-поведенческа теория, чиито основни техники са свързани с идентифициране на негативните мисли, практикуването на нови умения, поставянето на дългосрочни цели, разрешаване на проблемите, самонаблюдение и постепенен прогрес (Sandu & Nistor (2020)).

Друга теория, прилагана при консултиране е тази на семейните системи. Това е подход за разбиране на човешкото функциониране, който се фокусира върху взаимодействията между хората в семейството. Прилага се в голямо разнообразие от области - работа от системна рамка с емоционални, поведенчески или релационни, училищни системи, проблеми на общността, организации за консултиране, обучение по лидерство, коучинг, както и в сферата на здравеопазването. Според Minuchin & Fishman (1981) теорията на семейните системи има акцент върху семейството като социална система, притежаваща свои собствени характеристики, правила, роли и комуникативни модели.

Chen (2001) дава сведения за основна философия в хуманистичната психология и нейното признаване и фокусиране върху значителна роля и функция на субективността в жизнения опит на хората, които са целеустремени и съзнателни същества, които осмислят своето преживяване. Централното място в човешката феноменология е способността и склонността на хората да разпознават значения, свързани с жизнения опит.

Друг подход е този на междуличностната теория, който е приложим, когато дадено лице се наблюдава за няколко сесии по време на терапия. Логопедите наблюдават комуникативните взаимодействия, разработват и прилагат план за терапия (Flasher & Fogle, 2012).

4. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

От проучване става ясно, че уменията за консултиране са мултифакторни и се развиват чрез постоянно обучение и практика.

Консултирането умение, което помага на индивидите и семействата им да се приспособят и да се справят с трудностите и чувствата си относно дадено комуникативно нарушение, като ги подкрепя да разберат ситуацията и да продължат в процеса на приемане и работа върху проблема. Консултирането е неразделна част от клиничната работа и уменията за консултиране се използват при всяка клинична среща. Консултирането е съвкупност от знания, придобити в процеса на обучение и допълнителна квалификация, но паралелно с това и личностни и междуличностни умения, които са не по-малко важни.

БИБЛИОГРАФИЯ

- Bellon-Harn, M. L., Azios, J. H., Dockens, A. L., & Manchaiah, V. (2017). *Speech-language pathologists' preferences for patient-centeredness. Journal of Communication Disorders, 68*, 81–88. doi:10.1016/j.jcomdis.2017.06.012
- Chen, C. P. (2001). *On exploring meanings: Combining humanistic and career psychology theories in counselling. Counselling Psychology Quarterly, 14*(4), 317–330. doi:10.1080/09515070110091308
- DiLollo, A., & Favreau, C. (2010). *Person-Centered Care and Speech and Language Therapy. Seminars in Speech and Language, 31*(02), 090–097. doi:10.1055/s-0030-1252110
- F'arkinson, K., & Rae, J. P. (1996). *The understanding and use of counselling by speech and language therapists at different levels of experience. International Journal of Language & Communication Disorders, 31*(2), 140–152. doi:10.3109/13682829609042217
- Flasher L. V. & Fogle P. T. (2012). *Counseling skills for speech-language pathologists and audiologists* (2nd ed.). Delmar Cengage Learning. <http://www.r2library.com/resource/title/9781435499362>.
- Patterson, C. H. (1985). *The therapeutic relationship: Foundation for an eclectic psychotherapy*. Pacific Grove, CA: Brooks/Cole
- Jini Biju Thomas, Rohit Ravi, Dhanshree Rajesh Gunjawate (2023) *Counseling in Speech-Language Pathology: Perspectives and experiences of Speech-Language Pathologists in India. Clinical Epidemiology and Global Health 19*, 101207.

- Minuchin & Fishman. (1981). Family systems theory suggests that behaviors in an interaction are complementary. *Comprehensive Clinical Psychology*.
- Riley, J. (2002). Counseling: An Approach for Speech-Language Pathologists. *CONTEMPORARY ISSUES IN COMMUNICATION SCIENCE AND DISORDERS* • Volume 29 • 6–16 • Spring 2002 © NSSLHA 1092-5171/02/2901-0006
- R.L. Holland, A.L. Nelson (2018) *Counseling in Communication Disorders: A Wellness Perspective* (third ed.), Plural Publishing (2018)
- Sandu, A., & Nistor, P. (2020). The Dynamic Perspective versus the Cognitive-Behavioral Perspective in Counselling. *Moldavian Journal for Education and Social Psychology*, 4(2), 50-59.
<https://doi.org/10.18662/mjesp/4.2/22>
- <https://www.hcpc-uk.org/standards/standards-of-proficiency/speech-and-language-therapists/>, 2023